

MAGYAR POLGÁR

Előfizetési árak:

Egész évre 28 kor., fél évre 14 kor., negyed évre 7 kor.,
egy hónapra 2 kor. 40 fillér. — Egyes szám ára 10 fillér.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos:

AJTAI K. ALBERT.

Szerkesztőség: belkirály-utca 6. sz.

A lap szellemi részét illető minden közlemény ide intézendő.

Kiadóhivatal: belközép-utca 4. sz.

Megjelenik minden nap, az ünnepek és vasárnapok kivételével.

Hirdetések □ emként 10 fillér, nyílttér egy petít sor területenként 40 fillér.

Az ügykezelés egyszerűsítése.

Kolozsvár, aug. 21.

Mivel még mindig a frázisok nemzete vagyunk, a beszédek és szónoklatok még mindig sokkal jobban érdekelnek, mint a tettek és alkotások. Sem politikai, sem szociális életünkben nincs még meg a szavak és tettek között az a nexus, a mi az alkotások fundamentuma. Néha megdicséjük a tetteket is, de mindig megdicséjük a szép beszédeket. A szó propagál nálunk; tettek propagandája nincs még eléggé.

Népek karaktere, igaz, nem változhatik át olyan hamar. De ez a körülmény csak kötelezőbbé teszi vezető embereinkre nézve azt, hogy megjavítani igyekezzenek nemzeti karakterünknek említett hibáját.

A Széll-kormány fáradhatatlan törekvéssel rajta van, hogy a munka a tettek szolgálatába hozza össze a nemzet erőit. Különösen Hegedüs Sándor miniszter tett ki ebben az irányban majdnem csodás kitartású, eredményes propagandát.

A maga elé tűzött célhoz vezető utat kívánja Hegedüs járhatóbbá tenni — azzal a legujabb intézkedésével, hogy a vezetése alatt levő miniszteriumban az ügyrend egyszerűsítését hozta be.

Ime: az, a mit annyian kívántak ebben az állam emlőin nyugösködő magyar társadalomban; és az, a mit a köz-

vetlenül és leggyakrabban érdekeltek, égető szükségnek érezték: a kormányval való kontaktus könnyítése, a miniszteriummal lebonyolítandó ügyek gyorsítása, — a kereskedelemügyi miniszteriumban Hegedüs Sándor rendeletével meg van oldva. A mit ezentul magánosok a kormány útján vagy segítségével akarnak majd létrehozni, — az ügyek nem fognak azon a hosszadalmas hivatalos retortán keresztülmenni, vagy nem olyan sokáig fognak azon vesztegelni, mint eddig. És ez által nem fognak értékes alkotó elemeikből, az időben mozgó aktualitásból s a térben mozgó teljesíthetőségéből annyit veszíteni.

Igaz, az idő érleli meg az alkotásokat, de az időben is érnek tul azok. Az éretlenség, a megérés és a tuléretttség fázisainak megállapítása az, a mi a legnagyobb gondot igényeli. Hány ténykedésből nem lett alkotás ez ideig, mert az ügyosztálytól a kiadói és a kiadótól az érdekelt-hez való kerülésben tulérett! Azt hisszük, ez nem lesz ezentul így. Nem lesz legalább a kereskedelemügyi miniszteriumban, a melyhez épen most, az iparteremtés alkotó lázában, iparos és kereskedő világunk olyan sok szállal van füzve. És ennek hatása jótékonyan érezhető lesz egész gazdasági életünkben.

Az ügykezelés egyszerűsítése és gyorsítása nagy érdeme Hegedüs Sándornak. Ha van értelme annak a kifejezésnek, hogy „tettekkel tényező“, az nem lehet más,

mint a mit tőle látunk. Hivatalba lépése kezdetén megüzente a háborut a protekcionának, miniszterségének eddigi rövid idejében a magyar ipar föllendítésére több történt, mint előtte évtizedekig és ha nem becsüljük jelentőségén alul mostani intézkedését, akkor konstatálnunk kell, hogy ez a gazdasági élet folyamát olyan új mederbe fogja terelni, melynek jótékony forrásából új erő, új gazdagság fog fakadni.

És ha majd Hegedüst követni fogják a többi resszortok miniszterei is, (hiszen szükség van arra a belügy-, a pénzügy-, a földmívelésügyi- és a többi miniszteriumokban is) akkor valóban gazdasági és társadalmi jólétünk gyors tempóban olyan fokra fog emelkedni, hogy az a mostani pangáshoz képest, a közgazdaság és a társadalom renaissancea lehet.

Hogy ennek elérésére, Montecuccolival szólva, pénz, pénz és megint pénz kell, — azt tudjuk; de feleletünk csak az: megadjuk!

És reméljük, hogy ezen az uton haladva, vége szakad egyszer a frázis kornak is. A példa meg van. Frázisból megélni nem lehet. Attól nem melegszik föl az ujjunk, attól nem fog a kovács pörölye magától mozogni, azzal nem lesz egy lat kenyérrel sem több.

Tettek, munka kell! Frázissal nem lakik jól senki.

TÁRCZA.

Szent István ünnepe.

(Saját tudósítónktól.)

Budapest, aug. 20.

Az István-kápolna fölszentelése.

A Szent István első magyar apostoli király dicsőséges Szent Jobbját őrző budavári királyi palotai templomot vasárnap szentelték föl. A fölszentelés I. Ferencz József ő cs. és apost. kir. felsége születésének 70-ik és a magyar kereszténység és a magyar királyság megalapításának kilencszázados jubileuma alkalmából történt. A kápolna eddigelé Szent Zsigmond nevét viselte. A tegnapi naptól fogva Szent István királynak, mint védőszentjének nevét vette föl.

A volt Szent Zsigmond-kápolnát a restaurálás munkája egészében átváltoztatta. A Szent Jobbot őrző régi kápolnát lebontották és elföldelték. Helyette a föltár mögött gyönyörűen díszített kis kápolnát építettek. A kis kápolna falazata stark kőmárvány, padozata pedig valódi márvány. Mennyezete alakzatos aranyszínű üveg-mozaik. Benne Szent István, Szűz Mária a kised Jézussal és egy angyal képe van kirakva. A mennyezet tetejéről hat, rózsák közé foglalt villamos izzó

gömb tündéri fényvel árasztja el a kápolnát. A kis kápolna oltárán fehér selyemmel bélelt szekrényben van a Szent Jobb helye. A bejáratot aranyozott vasrács zárja el. Ezen szent jobb kápolna előtt áll a föltár. Ez márványból készült és teljesen szabadon áll. A templom falai újra festvék. Műmárvánnyal újra burkolták és új padokat állítottak be. Elöl az udvar padjai vannak. Ezeket piros bársonytakaróval és térdplóval látták el. A szentélyt valódi márvánnyal burkolták. A kápolnát villamos világítással és központi fűtéssel szerelték föl.

Az összes freskókat szintén restaurálták, a legnagyobbított ablakokba pedig színes üveg-festmények kerültek. Új, díszes márványozott külsőt kapott a szöszék. A régi orgonát nagyobb, új orgonával cserélték föl. Az oltárképek közül a föltárnak képe még nem kész, mert Roskovich Ignác beteg. A jobboldali mellékoltárkép Szent Zsigmondot ábrázolja. Ezt a képet Thury Gyula festette. A baloldali oltárkép pedig Szűz Mária a kised Jézussal. Ez Hegedüs László műve. A templom fölszerelése teljesen új. Az építés és berendezés 400 000 koronába került.

A szentelést reggel félnyolcz órára tűzték ki. Kanter Károly királyi palotai apátplébános pontban hét órakor jelent meg káplánjának, Demény Dezsőnek kíséretében. A kápolna akkor még teljesen üres volt. Az oltárokon semmi fölszerelés. Teljesen puszták még és fedő márványlapjukon egy-egy ür tátong. Ez az oda behelyezendő ereklyék helye. Az apátplébános megteszi a szükséges intézkedéseket. A kőműves is megjele-

nik, a kinek az a dolga, hogy az oltárokbba a szent ereklyéket befalazza.

És most egymásután három fogat robog be a vár első traktusának udvarába. Balra kanyarodnak a kápolna főbejárója elé. A fölszentelést végző három főpap érkezett meg. Bende Imre nyíriai püspök Batthyány Vilmos gróf titkárral, Hettyeg Sámuel pécsi püspök és Boltizsár József püspök, Klinda Teofil dr. esztergomi kanonokkal. Nyomukban udvari papságuk érkezett. A főpapok és a papság a sekrestyébe vonult. — Ezenközben odakünn is megeléknült a környék. A rendet Szirmay Andor I. ker. rendőrkapitány és Beniczky Tamás rendőrfelügyelő tartotta fön.

A kápolnába kizáróan meghívott vendégeket bocsátottak be.

Pont fél nyolcz órakor kezdődött a szertartás. Ugy volt, hogy ezt Vaszary Kolos, Magyarország biboros hercegprimása vezeti, az egyházfejedelmet azonban gyöngesége gátolta, hogy ezt a rendkívül fárasztó és hosszú szertartást végezze. Helyette később Császka György kalocsai érsek végezte a nagy misét, míg Boltizsár József püspök két oltárt szentelt föl. A sekrestye csengője megszólalt: Sorba jött ki a három püspök, velük Kanter Károly apátplébános Demény Dezső segédlelkészével, Vézinger Károly esztergomi kanonok, Klinda Teofil dr. kanonok, Kriszán Mihály pápai kamarás, papnöveldei kormányzó, számos lelkész és növendék pap. Hettyeg Sámuel pécsi püspök a Szt. Jobb kápolna oltárát szentelte, Boldizsár József püspök

Politikai hírek.

Kolozsvár, aug. 21.

A miniszterelnök útja. Széll Kálmán miniszterelnök tegnap délből Rátóttra utazott.

Hegedüs miniszter Fiumében. Hegedüs Sándor kereskedelmi miniszter ma reggel Fiuméba utazott, hogy részt vegyen a fiume—velence—anonai gőzhajózási vállalat *»Hegedüs Sándor«* nevű új termes gőzhajójának első velencei útján. A miniszter augusztus 24 ikére este érkezik vissza Budapestre.

A margitszigeti hid megnyitása.

(Saját tudósítónktól.)

Budapest, aug. 20.

A margitszigeti hid megnyitásának ünnepélye, a mely József főhercegnek és fenséges nejének és családjának jelenlétében ma délután folyt le, fényesen sikerült.

Még erősen tűzött a délutáni nap, mégis özönével ontották a margitszigeti hajóáratok rendes és külön hajói a közönséget a szigetre, a mely ezuttal a szokottnál is ragyogóbb színpompát öltött. A szigeti hidtól kezdve az új hidon végig virágokkal, guirlandokkal, szőnyegekkel, fenyőlombbal ékes dísz hirdette az ünnepet: a hidfeljárónál piros bársony-drapériából gyönyörű sátor emelkedett; ez volt a megnyitási aktus színhelyéül kijelölve. Ugye sátorról, mint a hid oszlopairól, a szigeti hid végén épült csinos pavillonról s az alsó vendéglő szintén ünnepies mezt öltött épületéről vígan lengettek a lobogók a nemzeti, a főhercegi és a székesfővárosi színekben. A hid közepén finom fehér kavicsporondból hintett szőnyeg terült el.

Délután fél öt órakor gyülekezett a szigeti hidfeljárón az ünnepélyre meghívott előkelő közönség, többnyire magyar díszruhában és fényes katonai egyenruhában. A nagy számban megjelent hölgyek, pompás nyári öltözékekben, legnagyobbrezt a sátorral szemben felállított két tribünön helyezkedtek el.

A hid elágazásánál gyülekeztek a kormány Budapesti időző tagjai, élükön Széll Kálmán miniszterelnökkel és Hegedüs Sándor kereskedelmi miniszterrel. Ott voltak: Darányi Ignác földmívelésügyi, Wlassics Gyula vallás- és köz-

oktatásügyi, Lukács László pénzügyi, Plósz Sándor igazságügyi és Cseh Ervin horvát miniszterek, Nagy Ferencz dr. és Csörgeő Gyula kereskedelemügyi, Gromon Dezső honvédelmi, Graenzstein Béla pénzügyi, nemeskéri Kiss Pál földmívelésügyi és Gulner Gyula belügyi államtitkárok, valamennyien díszmagyarban.

A sátor körül várakozó fénves közönség soraiban ott voltak: Perczel Dezső, a képviselőház elnöke és Tallián Béla, a képviselőház alelnöke, Rakovszky István, az államiságvévőszék elnöke; Wekerle Sándor a közigazgatási bíróság elnöke, Lobkowitz herceg tábornagy, budapesti hadtestparancsnok; Koller vezérkari ezredes, vezérkari főnökkel és Szirmay gróf lovasszázados segédtszittel, Bolla Kálmán altábornagy honvédségi adlatus és Braun alezredes, Czibulka Hubert lovag altábornagy, Albach Gyula, Bihar Ferencz, Stesser György és Major Árpád vezérőrnagyok, Cziráky Antal gróf főrendiházi tag, Márkus József főpolgármester, Rózsavölgyi Gyula alpolgármester és Kullmann Lajos székesfővárosi tanácsos, Rudnay Béla főkapitány, Libits Adolf udvari tanácsos, József főherceg jószágigazgatója; Ludvigh Gyula főrendiházi tag, a magyar királyi államvasutak elnök igazgatója, Vértessy Kálmán osztálytanácsos, Lers Vilmos dr., Hollán Sándor dr. és Ary Pál dr. miniszteri titkárok; Nagelmackers, a hálókocsi-társaság elnöke és Gerenday felügyelő.

Pontban 5 órakor a honvédszenekar rázendítette a néphymnuszt: József főherceg, Klotild főhercegnő, József Ágost főherceg és nővére, Erzsébet főhercegnő érkeztek pompás négyes fogaton a hidelágazáshoz. Az első fogatot, a melyben József főherceg és neje foglaltak helyet, a főhercegi ménes saját nevelésű gyönyörű négy szürke ménje röpitette ide. A főhercegi család kíséretében érkeztek Szemerecsányi tábornok, Vécsey báró parancsörtszitt és Szirmai grófnő udvarhölgy.

A főhercegi család nyájasan viszonzta a kormány tagjainak üdvözlését és fejbólintással fogadta a Margithid két gyalogárját, valamint a hidfőket ellepet tömegtelen sokaság jelenriadat. Majd a szigeti hidfeljárón épült sátorhoz indultak a főhercegi család tagjai a kormány tagjainak kíséretében. Elöl Klotild főhercegnő haladt, balján Széll Kálmán miniszterelnökkel, utána József főherceg, balján Hegedüs Sándor kereskedelmi miniszterrel, míg József Ágost főherceg és Erzsébet főhercegnő körül a kormány többi tagjai csoportosultak. Midőn az élénk beszélgetésben haladó menet a sátorhoz ért, a József főherceg intésére elhallgató honvédszenekar hymnusát az itt várakozó közönség újabb

éljenvihara váltotta fel, a mely sokszorosan visszhangzott a sziget alsó részét megszállott közönség snraiból.

József főherceg, a ki lovastábornoki egyenruháját viselte, katonás köszöntéssel a sátorba lépett. Mellette állott Klotild főhercegnő, a ki az udvari gyászra való tekintettel fekete crépéruhát viselt, melynek komorságát a főhercegnő asszony jószágos mosolyán kívül csupán a fehér csipkédísz enyhítette; kissé hátrább József Ágost főherceg daliás alakja tűnt fel dragonyos-századosi egyenruhájában és ifjú bájjal Erzsébet főhercegnő, József főherceg leánya, ki csak az idén emelkedett a hosszú ruha révén nagy leánysorba, üde, crème színű öltözékben. Szirmai grófnő, Klotild főhercegnő asszony udvarhölgye, előkelő izlésű világos selyemruhát viselt.

Kevés vártatva feszült figyelem közt megszólalt Hegedüs Sándor kereskedelemügyi miniszter:

Császári és királyi főherceg! Fenséges uram!

Oly ünnepet ülünk, Fenséges uram, mely Fenséged nagylelkűségét a nemzethez és Budapest székesfővárosához való kegyességét, áldozatkész ragaszkodását hirdeti, Fenséged családi hagyományaihoz hiven és annak benső fokozásával megmentette a Margitszigetet az enyészettől, paradicsommá változtatta azt és a nagyközönség használatába engedte át. Ezzel sem érte be. Azt akarta, hogy a Duna szeszélyes hullámai és jege se zárják ele a szigetet a magyar közönségtől, és fölajánlotta nemesen és kegyesen annak állandó összeköttetését a Margithiddal, hogy e hid tervezőinek az építés által is jelzett eszméje egy negyed század múlva megvalósuljon.

A magyar kormány halátlanságot és mulasztást követett volna el, ha a nagylelkű ajánlatot és abból az államra eső részt el nem fogadta volna. És miután Ő császári és apostoli Királyi Felségének legmagasabb engedélyét, a törvényhozás hozzájárulását, az 1899. VII. t.-cikkkel az előttünk levő mű létesítéséhez a kormány megnyerte, nekem jutott a kiváló szerencse, hogy azt végrehajtsam.

Most e mű létre jött. Hirdeti Fenséged és Fenséges családjának közreműködését, együttérzését a magyar székesfővárossal és a nemzettel és hirdeti a magyar székesfőváros és nemzet el nem évülő háláját Fenséged személye és magas családja iránt, kik mindig

a főoltárt, úgynevezett Szt. István oltárt és a baloldali Mária oltárt, Bende Imre nyitrai püspök a jobboldali Zsigmond oltárt.

A szertartások folytak, mikor pontban 9 órakor azt jelezték, hogy a királyi udvar képviselője érkezik. A kápolna főkapuja előtt Kanter Károly apátplébános várta a magas vendégeket. Két udvari fogaton József királyi herceg érkezett feleségével, Klotild királyi hercegnővel és leányával Erzsébet királyi hercegnővel. Kísértükben volt Szirmai Sarolta grófnő udvarhölgy és Vécsey István báró szolgálattevő kamarás. A főhercegnő fekete selyemruhát viselt krém czímű kizikkével, leánya világos toilettben volt. A magas vendégeket az apátplébános a királyi család számára fentartott helyekre vezette.

Utközben József királyi herceg az előtte érkezett Wlassics Gyula közoktatásügyi miniszterrel és Lobkowitz Rudolf herceg hadtestparancsnokkal kezét fogott. A királyi herceg és a két hercegnő helyet foglalt.

Bolthiász József püspök, a ki épen a főoltárnál időzött, meghajlással üdvözölte a magas vendégeket. A kápolna ekkorra már megtelt.

És most sorba hozták az oltárokbá beáldozó szent ereklyéket a kápolnába. A befalazást egy kőművesmester végezte. A kápolnát tömjénfüst töltötte be. A szentelés szertartása végéhez közeledett, a mikor az alabárdos, vastollas sisaku koronaőrök vonultak be a kápolnába. Két padosor között sorfalat képeztek. Utánok a magyar királyi udvartartás szolgaszemélyzete érkezett egyenruhában, fehérszürke kabátban, rövid nadrággal és csatos cipőben.

A szentelés véget ért, mire a misék követ-

keztek. Nehány perc és az oltárokat felszerelték. A főoltárra hatalmas bronz gyertyatartókat állítottak. A Szent Jobb kápolnában Hegyei Sámuel pécsi püspök mondotta a misét. A Zsigmond oltárnál Bende Imre nyitrai püspök misézett, a Mária-oltárnál pedig Vezinger Károly esztergomi kanonok. Mindezek csöndes misék voltak.

Tíz óra előtt néhány percczel Császa György kalocsai érsek érkezett, Zundl titkárral. A főpap a Szent-István oltárnál mondott misét a szokásos papi segédlettel. A kóruson az *Aczélhang* dalárda énekelt. A mise fél óra hosszát tartott.

Mise után sorra távoztak: József királyi herceg, Klotild kir. hercegnő és leánya Erzsébet kir. hercegnő. Velük ment a kápolna főbejárójáig Császa György kalocsai érsek.

Néhány pillanat és egymásután robogtak el a hintók a fől szentelés ünnepségére megjelent notabilitásokkal.

Délután 4 órakor ünnepies vecsernye volt, a melyet Majláth Gusztáv gróf erdélyi püspök tartott.

Az István-napi körmenet.

Nemzeti ünnepünket, Szent István első magyar apostoli király emléke napját ünnepeltük ma. A nagy nap borus időre virradt. A nap fénylő korongja azonban később utat tört a felhőkön és aranyos fény sugarával előzőnlötte a főváros táját.

Mindenütt, a merre a szem ellát, lobogódísz van. A város már kora reggel talpon volt. Em-

bercsoport csoportot ér és a nyüzsgő tömeg az összes hidakon Buda felé tartott. Egyesületek, testületek zászló alatt mentek.

Reggel 4 órakor Budapest összes templomai-ban megkonduktak a harangok. Egy órával később minden templomban csendes mise volt. A hivek körmenetben Buda felé mentek. A várba jobbról is, balról is hatalmas csoportok vonultak föl. A siklónak is kemény munkája akadt. Baj volt azonban, hogy a csavargózós vállalat hajói csak reggel 6 óra után kezdtek közlekedni és így ezt a közlekedési eszközt a körmenetre indulók nem vehették igénybe.

Buda várának utcáin, a nádor-térig fél hat órakor már hatalmas tömeg nyüzsgött. Ugyanakkor a Szent-Jobb-kápolnában és a koronázási Mátyás templomban csöndes miséket mondtak. Itt Nemes Antal dr. apátplébános szolgáltatta a misét, amott Kanter Károly a királyi palota apátplébánosa és Demény Dezső segédlelkész.

És most, egy félórával később, a fogatok özöne indult meg a budai várak első traktusának udvara felé. Sorra érkeztek: Széll Kálmán miniszterelnök, Wlassics Gyula közoktatásügyi, Plósz Sándor igazságügyi, Darányi Ignác földmívelésügyi, Hegedüs Sándor kereskedelmi, Lukács László pénzügyi és Cseh Ervin horvát miniszter. Nyomukban jött Lobkowitz Rudolf herceg hadtestparancsnok Szirmai Aladár gróf szárnysegédével, Bolla altábornagy és a közös hadsereg és honvédség számos tisztje.

A belső udvarban akkorra egy díszszázad honvédség és az 52-ik cs. és kir. hadsereg egy

példát adnak nekünk a király iránti hűségben és hazaszeretben. Áldás kell hogy legyen e művön, melyet ilyen érzelmek létesítenek; jó-tékony, hasznos, állandó hatása lesz annak a székesfőváros fejlődésére, forgalmára, egészségi viszonyaira; szépségének, vonzerejének és hírének emelésére. Engedje meg Fenséged, hogy mindezt a magyar kormány és nemzet nevében Fenségednek mélyen érzett, hódoló hálám kifejezzem és alázattal felkérjem Fenségedet, hogy e művet a forgalomnak kegyesen átengedni méltóztassék.

Isten áldása legyen dicsőségesen uralkodó királyunkon I. Ferencz József Ő Felségén, a Felséges uralkodó családon, Isten áldása legyen Fenségeden és Fenséges családján, Isten áldása legyen e művön, a székesfővároson, szeretett hazánkon és nemzetünkön! (Hosszas, lelkes éljenzés.)

Erre József főherczeg következőleg válaszolt:

Nagyméltóságú miniszter uram! Nehány esztendeje, éppen százados évfordulója volt annak, hogy lelejtethetlen édes atyám, József nádor e szigetet, mint kietlent, vadont, mint ligetet a Duna közepén vette át. Ő akkor szeretettel a székesfőváros és Budapest lakossága irányában kerítte alakította át.

Ámde azóta sok idő telt el. Budapest székesfővárosa gyönyörűen fejlődött és hatalmasan terjedt és e keretbe az akkori szigetet már nem illett bele. A leghálátlanabb ember lettem volna, ha nem iparkodtam volna a székesfővároshoz illeszteni e szigetet. Hiszen itt, e városban nevelkedtem, itt töltöttem boldog gyermekéveimet, itt ifjúságomat (Riadó lelkes éljenzés.) és itt keletkezett bennem az az őszinte, benső ragaszkodás, a mely e város minden polgárához fűz. Iparkodtam tehát e szigetet a mai kornak színvonalára emelni és Isten segítségével sok fáradozás árán ez némileg sikerült is.

De volt még egy nagy akadály, a mely annyira megnehezítette Budapest polgárságának e sziget megközelítését: csak vízi út állott rendelkezésre és ennél fogva épen azok, a kik

egész napon át a városban végzik fáradságos munkájukat és azután keresnek egy helyet, a hol jó levegőben üdülhetnek, csak nehezen, nagy idővesztéssel és kevés kényelemmel férhettek hozzá. Ezen most segítve van. A magyar királyi kormány, a kitisztta ha afiságtól áthátva, minden alkalmat felhasznál arra, hogy az ország javát előmozdítsa, hogy e székesfővárost emelje és minden jó és hazafias törekvésében támogassa, létrehozta e hidat: egy oly remekművet, a mely Budapest székesfővárosának ebbe a kertembe könnyű utat nyitott.

Fogadja ezért a magyar kormány legőszintébb, legbensőbb hálám. Fogadja főképpen Nagyméltóságod legőszintébb köszönetemet azért a buzgóságért és erélyért, a melylyel most az utolsó időkben ezen mű létesítését előmozdította. Fogadják hálám mindazok az urak, a kik ezen mű létesítésében szakértően és szorgalommal buzgólkodak. Az Uristen áldása legyen e művön, de legyen mindazokon is, a kik annak létrehozásában közreműködtek és mindenkiféle a magyar kormányon, a ki mindenkor hazánk javát mozditja elő. Isten éltesse a magyar kormányt és azokat, a kik e hid építésében közreműködtek. (Élénk éljenzés.)

Uraim! Engedjék meg, hogy mint e sziget birtokosa, ezen a hidon Önöket átvezessem az én földemre és ott kedves vendégeimül láthassam. (Viharos, lelkes éljenzés.)

Az előadásában is magyaros zemattal és lendületes közvetlenséggel ható beszéd benyomása alatt a kormány tagjai siettek üdvözölni a népszerű főherczeg a beszéd fényes sikeréhez.

— Fenséges Uram, ez a rövid szónoklat valószággal parlamenti készségre vallott, jegyezte meg Széll Kálmán miniszterelnök.

A főherczeg kedélyes tréfálkozással hárította el magáról az elismerés e spontán nyilvánulását. Wlassics miniszternek, a ki szintén gratulált, ezt mondotta a főherczeg:

— Pedig feltem egy kissé a Wlassics urkritikájától!

Ezután Hegedüs Sándor kereskedelmi miniszter bemutatta József főherczegnek és Klotild fő-

herczegasszonynak Nagy Ferencz dr. és Csörgeő Gyula államtitkárokat, a hidépítés vezetőit és az építési vállalkozókat.

József főherczeg a bemutatottak mindegyikének kezet nyújtott; ugyisintén Klotild főherczegasszony is, a kinek tiszteletteljesen kezet csókoltak.

A főherczegi család tagjai néhány perczig lebilincselő szeretetreméltósággal társalogtak környezetükkel. Ezután a hid megtekintésére indult a fényes társaság: elől József főherczeg Hegedüs Sándor kereskedelmi miniszterrel, majd Klotild főherczegasszony Széll Kálmán miniszterelnökkel, majd József Ágost főherczeg és Erzsébet főherczegnő, velők a kormány tagjai, Lobkovitz herczeg hadtestparancsnok és az egész fényes gyülekezet.

A hid megtekintése után A főherczegi párral élén a diszes társaság a sziget sorfalat álló lakosságának és vendégeinek lelkes éljenzése közt az alsó vendéglő tornaczára haladt, a hol a főherczegi pár, valamint József Ágost főherczeg és Erzsébet főherczegnő főleg a kormány tagjaival egészen fesztelen társalgást folytattak.

*

Hat óra után a társaság a fényesen kivilágított nagyterembe vonult, a hol a Margit-sziget legszebb virágaival behintett terített asztal várta őket. A patkó-alakban terített tábla diszhelyét Klotild főherczegnő foglalta el. Jobbján Széll Kálmán miniszterelnök, balján Hegedüs Sándor kereskedelmi miniszter ült. Hegedüs miniszterrel balra József Ágost főherczeg, Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter, Perczel Dezső a képviselőház elnöke, Rakovszky István az állami számvevőszék elnöke, Czibulka Hubert altábornagy, Tallian Bela, a képviselőház alelnöke, Bihar Ferencz vezérőrnagy, Nagy Ferencz dr. államtitkár, Stesser György vezérőrnagy és Koller Viktor ezredes; Széll Kálmán miniszterelnöktől jobbra Erzsébet főherczegnő, József főherczeg leánya, továbbá Wlassics Gyula vallás- és közoktatásügyi miniszter, Wekerle Sándor, a közigazgatási bíróság elnöke, Graenzstein Bela államtitkár, Albach Gyula és Szemrecsányi István főherczegek, Rudnay Bela főkapitány, Libits Adolf m. kir. udvari tanácsos, Vecsey István báró, százados parancsörtszt és Sturm Alkert szerkesztő ülték. A fenséges asszonnyal szemben mint házigazda József főherczeg ült Lobkovitz herczeg hadtestparancsnok és Lukács László pénzügyminiszter között. Lobkovitz herczegtől jobbra Szirmay Sarolta grófnő udvarhölgy, Plösz Sándor igazságügyminiszter, Gromon Dezső államtitkár, Márkus József főpolgármester, Csesznák Rezső vezérőrnagy, Csörgeő Gyula államtitkár, Major Árpád vezérőrnagy, Szirmay Sándor gróf százados, Rózsavölgyi Gyula alpolgármester és Vajkay Károly, az államvasutak gépgyárának igazgatója; Lukács pénzügyminiszterrel balra Cseh Ervin horvát miniszter, Bolla Kálmán altábornagy, nemeskéri Kiss Pál államtitkár, Ludvig Gyula főrendiházi tag, az államvasutak elnök igazgatója, Nagelmackers, a hálókocsitársaság elnöke, Gullner Gyula államtitkár, Czeke-lus Aurél miniszteri tanácsos, Braun József alezredes és Unterauer József főherczegi udvari tanácsos ülték.

Az étrend a Margithid új szárnyával és a Margitsziget látkepeivel volt disztive.

Az egész idő alatt a főherczegi pár és fenséges gyermekeik környezetükkel a legszívélyesebben beszéltek meg a nap eseményeit.

Ebéd után fekete kávéra a tornaczra vonult a társaság, a hol zeneszó mellett még egy óra hosszat együtt maradtak Ő Fenségeik vendégeikkel.

Ez idő alatt József főherczeg és Klotild főherczegnő majdnem valamennyi vendéget megszólítással tüntették ki; Klotild főherczegnő Lukács miniszterrel, míg József Ágost főherczeg majdnem kizárólag Széll Kálmán miniszterelnökkel beszélgetett. Erzsébet főherczegnő Wlassics miniszterrel társalgott nagyon sokáig és mikor az elindulásra került a sor, a főherczegnő sajnálkozását fejezte ki a felett, hogy nem hallhatja tovább a szép magyar nótákat, a melyekben annyit gyönyörködött.

A távozás kocsin történt és a főherczegi párt és fenséges gyermekeit a sok ezer főre menő közönség lelkes ovációkban részesítette. Az éljenzésekből bővön kijutott a miniszterelnöknek és a kormány többi tagjainak is, a kik szintén

diszszázada állott. A századoktól jobbra a honvéd zenekar, balra a közös hadsereg zenekara foglalt helyet.

A palota-utca felől a General mars kürtőlése hangzott fel. A zenekarok nyomban a Gott-erhaltét játszottak. Ő felsége a király képviselője József királyi herczeg érkezett meg. Vele volt fia József Ágost királyi herczeg dragonos kapitányi egyenruhában és kíséretében érkezett Vecsey István báró szolgálatot tevő kamarás.

A magas vendégeket Kanter Károly apátplébános fogadta és a szentélybe, Ő Felségének, a királynak föntartott mennyezetes diszhelyre kísérte.

A templomba vonultak időközben a főrendiháznak, a képviselőháznak, a bíróságoknak, hadseregnek képviselői.

Fél hét órakor a papság a kápolnából elindult a korona-terembe, hogy onnan a dicsőséges Szent-Jobbot lehozza. A papságot Kanter Károly apátplébános vezette.

A kormány részéről a menettel mentek: Széll Kálmán miniszterelnök és Wlassics Gyula közoktatásügyi miniszter. A kölépcsőn fölhaladva a menet a korona-terem előszobájába ért. Itt négy koronaőr állott őrséget. Most Rudnyánszky Béla báró koronaőr érkezett meg és a korona-terem ajtaját kinyitotta. A koronaőr, az apátplébános, a két miniszter, Györgyi József műépítész, Hauszmann Alajos műegyetemi tanár a korona-terembe léptek. Velük volt négy kispap is.

A Szent Jobbot itt a balsarokban, a Szent Zsigmond kápolnában volt tartójában őrizték. Az átadás minden szertartás nélkül történt meg.

A Szent Jobbot kivették a tartójából és a négy kispap a lépcsőn levitte a kápolna sekrestyéjének bejárata alá. Itt a diszes hordozó-ta-

laphoz szorították és a főbejárón át a Szent István kápolnába szállították.

A Szent Jobb most a szanktuáriumban fölállított emelvényre került. Az emelvényt magyar motivomú himzéssel díszített piros bársony takaró fődte. Körülötte sárga réz korlát van.

Ezenközben a sorra érkezett főpapság a sekrestyében misemondó ruhát öltött és nyomban megformálódik a menet, a mely pont 7 órakor indult el a kápolnából.

A keresztet vitték legelől. Utána kispapok haladtak. A Szent Jobbot négy klerikus vitte. Közvetlen mellette az egyetem képviselői haladtak és a székesfőváros részéről: Márkus József főpolgármester, Rózsavölgyi Gyula h. polgárm., Waszilevits János tanácsnok, Chlhauser I. ker. elöljáró és Almádi Géza h. tanácsnok.

A kápolnából kiérve, a koronaőrök kísérték két oldalról a Szent Jobbot. Közvetlenül a Szent Jobb után, az ereklyének őre, Kanter Károly apátplébános haladt papi segédletével. Ezt több székesfővárosi bizottsági tag követte. A főpapok jöttek azután. Legelől Majláth Gusztáv gróf erdélyi és Htttyey Sámuel pécsi püspökök. Utánuk Bende Imre nyitrai, Rimaty Károly besztercebányai püspökök, Mihályi balázsfalvi gör. kath. püspök, Pável Mihály, Szabó, Radu Demeter gör. kat. püspökök. Fehér Ipoly pannonhalmi főapát, Szemrecsányi Pál szepesi, Fircsák Gyula munkácsi és Hornig Károly báró veszprémi püspökök.

A körmenet útján mindenütt óriási néptömeg tolongott — sokkal nagyobb, mint az előző évek körmeneteinél. A megkapóan szép és impozáns ünnepélyesség végeztével a Szent Jobbot az István-kápolnába, a tegnap felszentelt új hajlékba vitték.

mint elsőik távoztak a szigetről, a mely villamos fényárban sugárzott, míg az új hidszárny felett villamos lángfűzérben alakított koronák ragyogták be az éjszakát.

TÁVIRATOK.

A király elismerése.

Bécs, aug. 21. Királyunk *Goluchowski* gróf külügyminiszterhez ma a következő táviratot küldötte:

Kérem táviratozzon *Rosthornnak*, kifejezve örömeimet az ő és bátor felesége, valamint a többiek megszabadításáért, valamint elismerésemet magatartásáért. Ő pedig ugyanezt közölje ezt a tisztekekkel, katonákkal.

A román király Ischlben.

Bécs, aug. 21. *Károly* román király augusztus huszonkilencedikén királyunk látogatására Ischlbe utazik.

A kínai osztrák magyar követ.

Bécs, aug. 20. *Czikann* báró kínai osztrák-magyar követ holnap Bremából New-Yorkba indul és innen Vancouver be utazik, a hol egy hadihajó várja, mely *Sanghai*-ba viszi.

A kínai csapatok főparancsnoka.

Berlin, aug. 20. *Waldersee* gróf tábornagy, a keletázsiai főparancsnok, ma reggel törzskarával együtt utra kelt Kinába. Ebből az alkalomból az anhalti pályaudvaron egész sereg előkelőség és roppant számú közönség gyűlt össze, mely lelkes ovációkban részesítette a főparancsnokot, továbbá vele utazó nejét és a kíséret tagjait.

Berlin, aug. 21. *Waldersee* grófot Lipcsében és Münchenben fényesen fogadták. *Kufsteinban* Jenő főherceg nevében *Pintér* altábornagy üdvözölte a grófot.

Peking bevétele.

Páris, aug. 20. Indokina kormányzója azt táviratozza, hogy Peking bevételének híre hivatalosan megerősített. — A köztársaság elnöke *Pichon* pekingi francia követet a becsületrend parancsnokává nevezte ki.

Pétervár, aug. 20. *Alexejev* ellentengernagy *Tsifu* ből sürgőnyt küldött a kormánynak, mely szerint a szövetséges csapatok egynapi harc és a keleti kapu fölrobbantása után vonultak be aug. 14-én Pekingbe.

London, aug. 20. *Bruce* tengernagy tegnap *Tsifu*-ból ezt sürgönyözte: Japán forrásból hallom, hogy Peking egy része lángokban áll. *Yung* herceg megakadályozta, hogy a császárné elmenekülhessen. A szövetségesek körülvesszik és bombázzák a belső várost, hol elszánt és végsőig menő ellentállásra találtak.

Kivégzések Kinában.

Budapest, aug. 21. Kínai forrásból eredő hírek szerint három főhivatalnokot: a polgári közigazgatás elnökét, a császári háztartás titkárát és a *Cungli Jamen* alelnökét lefejezték. Mindhármán ellenségei voltak az idegeneknek.

Junglu tábornokot fogságba vetették. Ujabb hírek szerint a császár és az özvegy császárné 69 mértföldnyire van Pekingtől. *Tuán* herceg örzi őket.

Roberts proklamációja.

Pretoria, aug. 20. *Roberts* lord tábornagy a következő proklamációt bocsátotta ki: Mindzok, a kik a *semlegességi esküt* megszegik, oly

bűnt követnek el, mely halálbüntetést, szabadságvesztést vagy pénzbírságot von maga után. Az angol akkupáció-területen belül lakó *burgherek*, a kik a semlegességi esküt nem tették le, *hadifoglyoknak* tekintetnek. Mindama farmerek házai, a hol ellenség menhelyet talál, földig leromboltatnak és tulajdonosaik pénzbírsággal sújtatnak. — E proklamáció határozmányai minden kimélet nélkül hajttnak végre.

Nagy strájk.

Berlin, aug. 21. Itt huszezer fa- és szénraktári munkás kimondta a *sztrájkot*.

Baleset a párisi kiállításon.

Páris, aug. 20. A kiállítás területén tartott velencei ünnep alatt a La Tour Faubourg-uton átvezető hid karfája leszakadt és mintegy ötven ember három méternyi magasságból lebukott. Öt vagy hat személy súlyos sérüléseket szenvedett. *Kettő közülök meghalt.*

HIREK.

Kolozsvár, aug. 21.

— **Az E. K. E. hódolata a király előtt.** Az Erdélyi Kárpát-egyesület is csatlakozott azokhoz az ünneplőkhöz, a kik Felséges Urunk és Királyunk 70-ik évi születése napján kifejezték legmélyebb hódolatukat és ragaszkodásukat. Báró *Feilitzsch* Arthur orsz. képviselő, az Erdélyi Kárpát-egyesületnek elnöke, *József Ágost* királyi herceget, mint az Erdélyi Kárpát-egyesület védőjét kérte fel, hogy a Felséges ur előtt személyesen tolmácsolja az Erdélyi Kárpát-egyesület tagjainak hódolatát és alattvalói hű ragaszkodását.

József Ágost királyi herceg nagy kegyességgel teljesítette az Eke kérését és az üdvözlők sorában az első közt adta át a Felséges királynak az Eke és ebben az erdélyi hazafias társadalom legmélyebb üdvökívánatait.

Urunk és királyunk igen kegyesen fogadta a hódolatot és köszönetét fejezte ki az Erdélyi Kárpát-egyesületnek.

A Felséges védő királyi herceg figyelmének és az egyesület iránt való élénk érdeklődésének további tanúsága az a távirat, melylyel eljárásról *Feilitzsch* Arthur báró orsz. képviselőt, mint az Eke elnökét értesítette.

Ez a távirat már a jubileumi nap folyamán megérkezett és a következőleg hangzik:

Feladatott: Ischlben, aug. 18. d. u. 5 ó. 30 p.

Báró *Feilitzsch* Arthur, Kolozsvár.

Ő Felségének, legkegyelmesebb urunknak és királyunknak, előadtam üdvökívánataikat, melyekért őszinte, meleg köszönetét küldi az egyesületnek.

József Ágost főherceg.

Központi választmányi ülés.

A város központi választmánya csütörtökön délelőtt 11 órakor a városház tanácstermében ülést fog tartani, melyen a választók névjegyzékeire vonatkozó felszólalásokra hozott központi választmányi határozatok ellen beadott felebbvezések fognak tárgyalás alá kerülni. A központi választmány e felebbvezéseket végérvényes döntés céljából a kir. Kuriához felterjeszti.

Szent-István napja Kolozsvárrt.

Szent-István napját nagy szoleménásokkal ünnepelte meg Kolozsvár közönsége. Valláskülönbség nélkül ünnepelt együtt az egész város. Már vasárnap ott lengett minden házon a trikolor, hirdelve a nagy nemzeti ünnepet. Este a város összes köz- és magánépületeit fényesen kivilágították s nagy tömegekben özlött a nép minden utcán, kísérve a honvédszenekartól, mely ez

alkalommal is ünnepi takarodót tartott. A kivilágított középületek közül különösen a városháza tűnt ki a gázlángokból készült »1000—1900.« felirattal, a Fellegvár a mécses girlandokkal és a nyári színház a szépen világított magyar czimerrel és koronával.

Tegnap délelőtt 9 órakor a főtéri Szent-Mihály róm. kath. templomban ünnepélyes nagy mise volt, melynek végeztével *Biró* Béla apát-plébános mondott nagyhatású szent beszédet a kereszténység felvételének, Szent-István megkoronázásának áldásos, üdvös hatásairól a magyar nemzet műveltségi állapotára, a magyar királyság megszilárdítására és az ország lakóinak békejére és jólétére. Az ünnepies misén a közönség zsufolásig megtöltötte a pad-sorokat. Ott volt *Béldi Ákos* gróf főispán, a Kolozsvárrt állomásozó katonaság tiszti kara, élén marneggi *Mayer* Ottó és *Palkovits* József altábornagyokkal, Kolozsvár város tisztviselői kara *Nagy* Mór dr. helyettes polgármester vezetése alatt, Kolozsvármegye tisztviselői kara, a Ferencz József tud. egyetem tanári kara *Löte* József helyettes rektorral, a kir. tábla *Heppes* Miklós kir. tábla elnök, a törvényszék *Csiszér* Károly h. elnök vezetésével, a m. kir. pénzügyigazgatóság és a kir. adóhivatal *Stuckheil* Gyula kir. pénzügyigazgató vezetése alatt s még több más hivatal és nagyszámu hallgatóság. Az ünnepies mise közben a »Kolozsvári Dalkör« énekelt és a honvéd zenekar pár tagja játszott.

Délután négy órakor a tornavivodiban emlékünnepély volt, melyen a vasuti zenekar játszott, a »Kereskedők és kereskedő ifjak dalkara«, a »Nyomdász Dalkör« és a »Közműves Dalegylet« énekelt. *Gall* László joghallgató jól sikerült szavalatával, *Dávid* Ödönne urnő pedig szép czimbalomjátékával ragadta zajos tapsra az egybegyűlt közönséget.

Dáky Albert, műsoron kívül, szép beszédben ismertette a nagy nap jelentőségét s örömmel üdvözölte a szép számban megjelent 48-as honvédeket. *Hegedüs* Sándor miniszter levélben, *Feilitzsch* Arthur báró, országgyűlési képviselő táviratilag üdvözölte az ünneplőket. A műsor végeztével megvendégelték az öreg honvédeket s azután táncz volt.

— **Előadás a siketnéma intézet javára.** *Leo* lovarda igazgató a ma esti előadás tele jövedelmét telajánlotta a siketnéma intézet javára. Tekintettel a jótékony célra is, a czirkusz ma esti előadására felhívjuk a közönség figyelmét.

— **Elementek a honvédek . . .** A ma reggeli ébresztő bucsuzásra serkentette föl honvédeinket. Megperdült a dob, megfújták a trombitát, el kellett masírozni a próba háborúba, a nagy gyakorlatokra. — Reggel 5 órakor utra készen állott fel a tartalékosokkal kiegészített ezred a külközép-utcai kaszárnya udvarán, hol a jó barátok, ismerősök és az érdeklődő közönség nagy száma jelent meg a bucsu vételre. A honvédszenekar hatalmasan felharsanó indulójának hangjai mellett masírozott el az ezred a feleki uton Torda felé. Az első hosszabb pihenő a Hármass fogadónál volt. Tordáról a kolozsvári 1. és 3-ik zászlóalj Maros-Ludasra megy és itt fog egyesülni a nagyenyedi második és a deési negyedik zászlóaljjal. A teljes ezred folytatja útját Marosvásárhely felé, hol egyesülve a 22-ik honvédezreddel, dandár gyakorlatokat fognak tartani *Papp* Béla tábornok parancsnoksága alatt. Ezután hadosztálygyakorlatok lesznek *Palkovics* József altábornagy vezetése alatt. Részt vesznek ebben a nagyszabású 23-ik és a brassói 24-dik honvédgyalogezredek is. Szept. 5., 6., 7-én lesznek a zárógyakorlatok és 7-én lesz a kellemes vég: a lefűvás. Körülbelül 9-én látjuk újra derék honvédeinket. Itt említjük meg azt is,

hogy tegnap délután a honvéd zenekar bucsu hangversenyt tartott a Kikaker-kávéházban. Igen nagy számú közönség gyönyörködött a válogatott és élvezetes műsor nagy precizitással előadott számaiban.

— **Az adóban lefoglalt ingók árverése.** A városi adó hivatal közhírré teszi, hogy Kolozsvárt az 1899. évről még fennálló, valamint a folyó év I-II-ik negyedére eső adóhátralékok és egyéb kincstári követelések, valamint hadmenteségi díjtartozások behajtása céljából az eddig lefoglalt és megbecsült ingóságok folyó évi augusztus 25-én és az aztán következő napokon, mindig délelőtti 9 órától kezdve, a fapiacz téren nyilvánosan el fognak árvereztetni. Megjegyeztetik, hogy a városi adóhivatalnak jogában nem állván sem részletfizetés, sem időhaladék engedélyezése, az adózó közönségnek már gyakorlattá vált ily iránybani megkeresése a szándékolt árveréseket nem fogja megakadályozni. Ennélfogva felhívatik minden adóhátralékos, hogy adótartozását folyó évi augusztus hó 25-ig a városi adópénztárba mulhatatlanul fizesse be.

— **Népünnep.** A kolozsvári jótékony nőegylet igen sikerült és látogatott népünnepélyt rendezett vasárnap d. u. a sétatérén. Közreműködött a honvéd zenekar szép zenéjével, továbbá a vasuti zenekar. A sétatéri kioszkban nőzenekar játszott. Vigan repült, szállongott mindenfelé a színes konfetti. perdült a szerencsekerék, kellemes jóslatokkal biztatgatót a sűrűn telkesített jöslőhely. Nagy derűtséget keltett két csónakon birkózónak többszörös vízbehullása. A sétatéri kioszk előtt felállított emelvényen Leo magyar sport cirksuzának néhány kiválóan ügyes tagja mulattatta a közönséget. Este tűzi játék zárta be a vidám ünnepélyt, melynek rendezése körül kiváló buzgalommal Inczédy Sámuelné, Ferencz Józsefné, Dávid Antalnén urnők és még többen fáradoztak.

— **Iparos ifjak mulatsága.** Az első kolozsvári iparos önképző zeneegylet saját pénztára javára, vasárnap este az „Angol királynő” szálloda kerthelyiségében, táncczszal egybekötött hangversenyt tartott. Az egybegyűlt közönség sok tapsallal honorálta az előadott zeneszámokat.

— **Demokrata pártértekezlet.** A budapesti szociáldemokrata párt mintájára az ország nagyobb városaiban demokrata pártokat akarnak alapítani, így Kolozsvárt is. A Kolozsvárt alakítandó demokrata-kör ügyében tegnap délelőtti látogatott értekezletet tartottak Deák Albert ügyvéd elnöke alatt. Az értekezletre Várossy Vilmos, a budapesti szociál demokrata párt egyik vezére és a mezőtúri demokrata párt két tagja: Bencsik László ügyvéd és Farkas Antal tanár Kolozsvárra jöttek. Az értekezleten, melyen a meghívottak közül mintegy ötvenen vettek részt, Várossy Vilmos adta elő az alakítandó párt céljait és a megalakulás módzatait. Ezután Váradi Aurél ügyvéd indítványára kimondták az egybegyűlteket, hogy az ősszel Kolozsvárt is meg fogják a Várossy előadása értelmében alakítani a demokrata pártot.

— **Szociálista gyűlés Kolozsvárt.** A forradalmi szociáldemokrata munkáspárt által hirdetett népgyűlés 19-én délután ment végbe a Lövölde helyiségében. Összegyűlt vagy harminctól száz munkás, köztük vagy 40 nő. A rendőrség részéről Pataky Sándor alkapitány jelent meg. Elnöknek közfelkiáltással Gergely Józsefet, jegyzőnek Bicsok Elekét választották meg. Gergely elnök megnyitván a gyűlést, bemutatja Csizmadia Sándor orosházi elvtársat, ki a jelen gyűlés egyedüli tárgyaról: „Az általános választói jog és az országgyűlés”-ről fog beszélni. Csizmadia Sándor félóraig tartó nyugodt hangú beszédében fejtegette aztán, hogy a munkásoknak legfőbb érdekét az általános választói jog kivívása képezi. Bizonyítgatta, hogy a munkás-osztály eléggé érett a politikai jogok gyakorlására. Szigorú, erős szervezkedésre inti a munkás osztályt, mert csak így érhetik el céljukat. Nagy eljenzés követte Csizmadia S. beszédét, melyet közbe-közbe egy-egy helyeslő megjegyzéssel kísérték. Utána Tamás István fiatal iparos segéd Szamosújvárról szólott még nagy lelkesedéssel a választói jog kivívásának szükségéről s végül Szilveszter Domokos helybeli iparos szolt a kolozsvári ipari munkások helyzetéről, szervezetlenségükről, ki-

emelve a szakegyesületeknek, mint az iparosság egyetemeinek nagy jelentőségét. Elnök ezután a gyűlést bezárta. Az egybegyűlt közönség rendben hamarosan szétoszlott.

— **Névmagyarosítás.** Kaufmann Géza joghallgató és Ödön nevű öcsese belügyminiszteri engedéllyel Székely-re magyarosították vezetéknévüket.

— **A kolozsvári Nyomdász Dalkör** saját pénztára javára augusztus 26-án (vasárnap) a „Herczegovina” nyári mulató helyiségében trétás műsorral, confettivel és serpentin dobással egybekötött zártkörű kirándulást rendez. Belépti díj személyenként 1 korona. — Pártoló tagoknak tiszteletjegy. Jegyek előre vált hatók Albert József pénztárnok urnál, Belkőzép-utca 4. (Magyar Polgár nyomda). Felülfizetések köszönettel fogadtatnak és hirlapilag nyugtáztatnak. Kezdeté délután 4 órakor. Kedvezőtlen idő esetén a kirándulás szeptember 2-án tartatik meg. A meghívók már szétküldtek és a kik még tévedésből nem kaptak meghívót, forduljanak a bizottsághoz akármelyik nyomdában, hol szívesen kézbesítenek a rendezők.

— **Elveszett gyermek.** Egy eltűnt kis gyermek rejtélyes sorsa foglalkoztatja most rendőrségünket. Siovis József, csermalom-utczai kereskedő tegnap d. u. rábizta 1 éves Ella nevű leánykáját a nala szolgáló Troják Kati nevű mező-patai (Szilágy m.) születésű cseledeleányra. A cseléd a leánykával sétálni ment a város valamelyik terére. Alkonyat felé növekvő aggodalommal várták haza a cselédet a leánykával, majd keresésére is indultak, de mikor nyomára akadni nem tudtak, jelentést tettek a rendőrségnek. A rendőrség tüstént rendeletet adott a leány nyomozására, de az egész éjszaka folyamán nem tudtak sem a cseléd, sem a kis leány nyomára akadni. A szülők szorongó aggodalma a kétségbeesésig fokozódott. Senki sem tudott felvilágosítást adni, vagy valami nyomra vezető adattal szolgálni.

Ma reggel a Szamos partján járó Lázár rendőrfőnök egy nőszemélyt látott a víz hullámaiban kétségbeesett vívódással tudózkodni.

Utánna vette magát s még idejében kimentette a tudóklót, kinek a partra vonzólaikor még volt annyi ereje, hogy a tudakozódó kérdésekre megmondta, hogy őt Troják Katának hívják és egy kis leányt a Molnar-utczában hagyott — sával eszméletét veszítette. A rendőrség folytatta a keresést a Magyar-utczában, de a kis leánykát nem sikerült sehol föltalálni. A cseléd öngyilkossági kísérlete mindenesetre arra vall, hogy már végzetessé vált gondatlanságának tudatában szánta magát erre a tetre. — A rendőrség erélyes nyomozása fogja kideríteni a többi részleteket e rejtélyes ügyben. A rendőrség, bár a legerélyesebb nyomozást foganatosította, ezen az uton is kéri a közönséget, hogy a ki ez ügyben bármi fölvilágosító adatot tud, szíveskedjék azt Schiller Ede rendőrfőlgalmazó urral közölni.

— **Ünnepi krónika.** A két napi munkaszünet meghozta a maga gyümölcsét. A rendőrségi bűnlajstrom ismét szép képet nyújt az ittasok és verekedők dolgairól. A két ünnepnapon ugyanis nem kevesebb mint nyolcz részeg ember került a rendőrség elé, kik közül három teljesen eszméletlen állapotban kellett a városi fogházba szállítani az utcséli árkokból, a nélkül, hogy a neveik megtudhatók lettek volna, ötöt pedig azért tartóztatnak le, mert az utczákon garázdálkodva a járó-kelők testi épségét fenyegették. Nyerges Istvánt tegnap, Szilágyi Istvánt tegnapelőtt szállították be a Magyar-utczából, Szöcs Mihály egy szenatéri korcsmában tört össze-vissza mindent, mignem a segítségül hívott rendőrök lefűlelték; Gergely István helynéküli kocsis Monostoron garázdálkodott s a kezében volt késsel támadott meg több embert; Szakács János darabont pedig a főtéren tüntetett az éjjel, s csak a véletlennek volt köszönhető, hogy az inzultált polgárok segítségére siető rendőrt életveszélyesen meg nem sebesítette. — A verekedések száma sem marad semmiben sem a részegeseké mögött. Bugján Tódor napszámos is többet vett be a „jóból” a kelleténél. Hazamenve, feleségének akart egy pár „kellemes ünnepi perczet” szerezni s rövid veszekedés után alaposan „ellátta” az asszonyt, ki sirva keresett menedéket a rendőrségnél. A rendőrségre szállított Bugyán-

nak itt sem szűnt meg buzgósa s akkora zajt csapott az őrszobában, hogy a rendőrség udvarán nagy kíváncsi tömeg verődött össze. Így az ügyeletes rendőrkapitány kihallgatás nélkül volt kénytelen a városi fogházba szállítani a részeg napszámost. — Farkas György vályogvető Althammer Ignác kereskedésébe vetődött be tegnap délután és pálinkát kért. Althammer felesége — férje nem lévén otthon — nem akart az amugy is részeg cigánynak italt adni, mire a cigány — rövid szóváltás után — jól megverte a szegény asszonyt. A rendőrség letartóztatta Farkast s a városi fogházban helyezte el. — Vigdei Mihály kocsis tett tegnap jelentést a rendőrségnél, hogy Beugyan Elek tőle 10 koronát ellopott és a mikor a pénzt vissza kérte tőle ráadásul meg is verte. Az elővezetett Beugyánnál csak két koronát találtak, de mivel maga is beismerte, hogy „megpofozta” Vigdeit a városi fogházba szállították.

(Hírek mindenfelől.)

(**József főherczeg elutazása Nagyváradról.**) A főherczeg királyunk 70 ik születésnapjának ünnepén résztvevő a tábori misén reggel, délelőtt a székesegyházban, délben a püspöki diszebeden, hova polgári, katonai és egyházi előkelőségek voltak hivatalosak. Ő Felségére Schlauch bíboros püspök mondott mély hatású pohárköszöntőt. Délután négy órakor a főherczeg kihajtatott a bíboros diszkocsján a pályaudvarba. A peronnnon Winkler püspökkel, Beóthy főispánnal, Buljovszky polgármesterrel váltott néhány bucsuszt, megköszönve a szíves fogadtatást, majd fölszállva szalonkocsijába, a közönség lelkes eljenzése mellett, kíséretével együtt elutazott Budapestre, hogy részt vegyen az István-templom fölszentelésén és a margitszigeti új hid megnyitási ünnepélyén.

(**Milán király Budapesten.**) Milán szerb exkirály tegnap utazott el Budapestre. Tegnapelőtt sétakocsizást tett a fővárosban s késő este tért szállására a Hungária fogadóba. Az exkirály tegnap reggel a Vigadó kioszkjába ment reggelizni s félórai tartózkodás után visszatért a fogadóba, a hol délig maradt és délután elutazott fővárosunkból.

(**A katolikus nagygyűlés.**) Az e hónap 17-én megnyitott országos katolikus nagygyűlést vasárnap rekesztették be. Reggel 8 órakor Te Deum és szent mise volt a belvárosi plebania-templomban. A templom szentélyéig telt meg. A testületek zászlóikkal a templom hajójának középső padsora között sorfalat képeztek. A misét Majláth Gusztáv gróf erdélyi püspök mondotta nagy papi segédlettel. Mint infulánsok szerepeltek: Harda József apátplebános és Kirner Károly apátplebános. Szent mise alatt közös áldozás volt. A mise végével a templomi közönség az egyesületi zászlók alatt a Vaczi-utczán át nagy menetben a berekesztő gyűlésre, a Vigadóba vonult. A nagygyűlésnek berekesztése után délben 1 órakor diszebed volt a Vigadó éttermében. Jóval egy óra előtt már hatalmas tömeg hullámozott a Vigadó termeibe. — Az ebéden résztvevők mintegy 500 an lehetnek. Pontban egy órakor fölhangzott a honvédszenekar nyitánya. A kart Bachó karmester vezette. A vendégek elhelyezkedtek. Hatalmas eljenzés hangzott most fel. Zichy Nándor gróf érkezett meg. Vele volt felesége Zichy Nándorné grófné, leánya Zichy Livia grófné, Pallavicini Edené grófné és ifj. Zichy Nándor gróf. A vendégeket Gyürky Ödön, a nagygyűlés titkara fogadta és a fösztalhoz kalauzálta. Mellettük jobbra és balra a következők foglaltak helyet: Molnár János apát, országos képviselő, Frey Ferencz orsz. képvis., Bornemisza Tibor kalocsa kanonok, Major Ferencz országgy. képviselő, Klobuiczky lovag, Benitz Ferencz, Juris Mihály képviselő. A második fogással ifj. Zichy János állott föl szólásra. A pápát és a királyt eltette. Utána Zichy Nándor gróf beszélt és Vaszary Kolos bíboros herczegprimás, a nagygyűlés fővédőjének mihamarabb való fölépülésére emelte poharát. Sorban következtek azután a pohárköszöntőkkel: Boromisza Tivadar kanonok, Major Ferencz és ismét Zichy János gróf, a ki Gyürky Ödön titkár, mint a nagygyűlés rendezésének lelkét eltette. Gyürky Ödönt, a ki éppen akkor nem volt a teremben, néhány pillanat mulva behozták a jelen voltak zugó tapsa és

eljenzése közepette. A titkár ünneplése több perczig tartott. Beszéltek még: Zichy Nándor gróf és Ballovich Győző rákos csabai plébanos. Az ebéd délután 3 óráig tartott.

(Kezelőtisztviselők országos mozgalma.) A budapesti kir. ítélőtábla kezelőtisztviselő kara által a kezelőtisztviselők előléptetési viszonyainak rendezése céljából indított mozgalom vezetősége tegnap d. u. a Bpsten levő összes igazságügyi hatóságoknál alkalmazott hasonrangú tisztviselőket értekezletre hívta össze. Az értekezleten körülbelül 120-an vettek részt. — Korelnökké Zaffiry János pestvidéki törvényszéki, jegyzővé Kotzár Árpád VII. járásbírói és előadóvá Szilágyi József kir. táblai tisztviselőt választották. — Szilágyi előadó részletesen vázolván a szóban forgó tisztviselők helyzetét az osztrák tisztviselőkkel szemben levő hátrányát, kijelenti, hogy ezuttal nem kérnek fizetésemelést, megelégszenek az 500 frtos minimummal (az osztrákoké 800), csak azt kívánják elérni, hogy a jelenlegi fizetési rendszer és létszám keretén belül előléptetési rendszerükön változtassanak, hogy ne legyenek örökösen egy fizetési osztályban való megrekedésre kárhoztatva. — Ez úgy volna legegyszerűbben eszközölhető, ha az is törvényileg, vagy legalább miniszt. tanácsi határozattal biztosítottatik, hogy az alacsonyabb osztályhoz mérten, mily arányban állapíttassék meg a magasabb fizetési osztályba sorozott állások száma. — Kifejti aztán erre nézve is ajánlott módozatát, melynek elfogadása az első évre 323.844 frt. költségöbbséget okozna. — Indítványozza ezután, hogy a jövő hétre még egy gyűlés hívassék egybe és pedig az összes miniszteriumok hatásköre alatt álló valamennyi hivatalból, ezek közül azután választassék meg a végrehajtó bizottság oly módon, hogy abban lehetőleg minden tárczakörbeli tisztviselő képviselve legyen. Ez a végrehajtó bizottság lesz hivatva a további eljárást foganatosítani, és az országos gyűlést egybehívni, azután az országgyűléshez, a miniszteriumokhoz stb. küldöttségileg eljárni.

(Tűzvész Szász-Régenben.) Négy nap alatt öt tüzeset történt Szász-Régen városban a nélkül, hogy még eddig tudnák a gyújtogató nevét. Mert, hogy gyújtogatás forog fenn, azt a körülmények mutatják. Folyó hó 6-án d. u. a Vástartér és Dedrádi-utca közti u. n. Város-majorja körül Altnér szenátornak egy nagy baglya szénáját gyújtották föl. Folyó hó 7-én d. e. ugyanazon helyen egy másik baglya szénát gyújtottak föl s az is elégett. Folyó hónap 8-án d. u. ugyanazon helyen Altnér szenátornak csűrét gyújtották föl, mely szintén elégett. Ez a három tűz három nap egymásután ugyanegy kéz műve kellett legyen. Folyó hónap 8-án ugyanazon időben, midőn az Altnér csűrje elégett, — a Sós-utca alsó szegletén levő ház mellett a csűrét gyújtották meg, de idejében észrevették a tüzet és eloltották, mielőtt tovább terjedhetett volna. Folyó hónap 9-én délután 4 óra körül, az előbbi napon a már meggyújtott csűrűt újból meggyújtották s daczára, hogy a tüzet hamar észrevették, — a nagy szélben hirtelen 3 ház s mellékhéülete égett le s csakis annak köszönhető, hogy a tűz a nagy szélben tovább nem terjedett, mert a szél észak felé fújván, a tűznek útját vágta, a Sz.-Régeni tűzoltóságnak segélyül érkezett a Magyar-régeni Schwarcz-féle fűrészgár és a Sz.-Régeni tutajkereskedő-társulat fűrészgára tűzoltósága és Magyar Régen község tűzi fecskendője s lakossága és egyesült erővel a tűz tovaterjedését megakadályozták. A tűz terjedésének megállítását előmozdította a d. u. 6 óra körül megindult jó záporosó is.

(A pópá hatása a népre.) Hogy az oláh pópának milyen hatása van a köznépre, azt tanulságosan bizonyítja az alábbi eset: M.-Szt. Márton községben a napokban két odaváló oláh suhancz bemászott a pópá kertjébe és onnan egy néhány virágot eltemelt. A pap az oláhoknál nem szokatlan azon módohoz folyamodott, hogy *egyházi átkot* ígért a tetteseknek, ha nem jentkeznek. A két Bács testvér, a tettesek, ezt a fenyegetést annyira szívére vette, hogy rögtön besompolygott a városba, sorra járta a hatóságokat, hogy ők loptak, azonnal zárják el, mert addig nem mennek haza, a mig irást nem visznek, hogy a büntetést kiállották. Annóra félnek az átkoktól.

(Gyilkossági kísérlet dinamittal.) V.-Hunyadról írják a következőket: A v.-hunyadi járáshoz tartozó és már régóta rossz hírben álló cserbeli körjegyzőségben a helyettes kör-

jegyzővel, Dátka urral, a mi megyénkben még elő nem fordult, hallatlan és borzasztó eset történt: t. i. a h.-körjegyzőt, a ki kitartó munkáságával és szorgalmával, a mint látszik, ellen-szenvet támasztott maga ellen a nép között, július 18-án ellenségei dinamittal házastul a levegőbe röpítették, de az isteni gondviselés megmentette a haláltól az ártatlan, derek embert. A dinamit ugyanis a háza szögletén az alapzatba úgy volt behelyezve, hogy a mint szétrobbant, a ház egyik fala kidőlt, a tetőzet beomlott, a szegény körjegyző pedig ágyastul a mennyezeti repült, de onnan szerencsésen visszaesett és nem sérült meg.

(Magyar tűzoltók Párisban.) A párisi világkiállítás alkalmából rendezett kongresszusok sorában a tűzoltóké augusztus 13—18-ig zajlott le. A különféle nemzetek országos tűzoltó szövetségeinek a képviselőit Loubet köztársasági elnök is fogadta, kinél *Gencsnet* a francia orsz. tűzoltó szövetség elnöke mutatta be az egyes országok hivatalos kiküldöttöit. A francia szövetség csütörtökön 1200 terítékű bankettet adott a vendégek tiszteletére. 14-én voltak a francia tűzoltók gyakorlatai és pedig II. III. és IV. ik divízióké; 16-án a párisi tűzoltók tartottak gyakorlatokat. 17-én pedig az internacionális tűzoltó versenyek kezdődtek. A nemzetközi mérkőzés juryjének tagjai sorába *Vermes Bélát*, *Scossa Zoltánt* és *Lukács Gyulát* is beválasztották. 15-én a köztársaság elnöke előtt nagy Defilée volt, melyen több ezer tűzoltó vett részt. A tisztelgő elvonulás alkalmából négy magyart: *Vermes, Scossa, Szily* és *Lukács* parancsnokokat a köztársaság elnöke a Madaille D' Honneur-rel dekorálta. Az osztrákok külön csapattal nem voltak képviselve, teljesen háttérbe szorultak.

(Hunyadi buzogánya — mint reklám.) A »Déva és Vidéke« írja: A kaláni bánya és kohó r. társaság néhány külföldi tagja Kalán Zeykfalváról szekéren utazott Hátszeg-Várhelyen át Karánsebes felé. Ott áll Zajkán község határán a Hunyadi János emlékére 1896-ban emelt emlékmű: kőtalpaton egy nagy buzogány, rajta emléktábla, mely Hunyadi János hősiességét dicsőíti. Megállt előtte az egész társaság s olvasta a feliratot, de persze nem értették, csak azt látták, hogy Hunyadi János. Végre egyik német megszólal: »Sehen Sie, meine Herren, ich staune über diese Reclame; dass man in Ungarn auf einen so abgelegenen Ort für dieses gute Wasser eine solche schöne Reclame-Säule macht, ich staune«. Persze a jó német nem tudta mi van oda írva és mert náluk Hunyadi János = keserűvíz, egészen oda volt a nagy reklámtól, a mit itt az utszélen, a vadonban talált. Később felvilágosították s az egész társaság csodálkozott, hogy Hunyadi János egy kimagasló történelmi alak és nem csupán — budai keserűvíz.

(Öngyilkosságok Háromszék megyében.) A »Székely Nemzet« egyszerre három öngyilkosságról ad hírt. *Maksa* községben Tasa József napszámos megunt a nyomort s a különben józanéletű napszámos felakasztotta magát. Rövid szenvedés után meghalt. *Sepsi Szt.-Györgyön* egy bolti szolga az édesanyjával összeveszett és elkeseredésében felkötötte magát egy istállóban, hol már csak kihűlt holttestét találták meg. A fiu bucsulevet hagyott hátra, de tettének okát nem adja. Meghallotta ezt a hírt a legény szeretője *Kovácsnán* s a már bevett szokást híven követve ő is kötél által vetett véget életének.

Az „E. G. E.” állatkiállítása

Kolozsvár, aug. 21.

Az E. G. E. által augusztus 31-én, szeptember 1., 2., 3-ik napjain megtartandó kiállítás körvonalai mind határozatában és hatalmasabban kezdenek a rendezés kódéből kiemelkedni.

Az egylet által eddig rendezett tizenkét állatkiállítás mögöttes fog maradni a most készülő XIII-nak. A mi hazarészünk állattenyésztésének törzsét képezi, az erdélyi magyar fehér marha olyan nagy számmal se számba olyan kiváló kollekciókkal és egyedekkel lesz képviselve, mint eddig az egész országban soha. 87 eddig bejelentett bika és 170 tehén fogja bemutatni az erdélyi részek szarvasmarha tenyésztésének haladását és azt az irányt, melyet nem sovinizmusból, hanem praktikus szempontokból kell követni az erdélyi tenyésztőknek; a magyar marha

tenyésztését, s a »jóvevény« idegen marha kiküszöbölését.

Az egész ország tenyésztői és uradalmi feszült kíváncsisággal néznek ennek a kiállításnak eredményei elé. Az alföldi Karolyi, Almásy, Wenckheim grófi uradalmaknak főtisztje személyesen fog szarvasmarha tenyésztésünk állapotáról meggyőződni és fog itt tenyészanyagot beszerezni. Bejelentettek ez ideig még: 52 drb. lovat, 14 drb. bivalyt, 66 drb. juhot, és 84 törzs baromfit és galambot.

A kiállítás a földmívelésügyi miniszter tekintélyes anyagi és erkölcsi támogatásában részesül és minden valószínűség szerint személyesen is el fog jönni közénk, az erdélyi viszonyokat, specziell állattenyésztésünket tanulmányozandó. Az E. G. E.-hez 65019—II. 1 szám alatt a következő átiratot intézte:

»Folyó évi augusztus hó 3-án kelt 372.

II. 70. számú kérvényére értesitem a szakosztályt, miszerint nyilvánított óhaja folytán augusztus hó 31-én Kolozsváron a tenyészállatkiállítás területén az állam számára ményvásárlást fogok eszközölni, a minek megfelelőleg a királyhágóntuli vármegyéből megvételre bejelentett mének tulajdonosait értesítettem, hogy méneiket Kolozsváron a tenyészállatkiállítás területén augusztus 31-én mutassák be vásárló biztosomnak.

Budapest, 1900. augusztus 10

A miniszter megbízásából:

Nagy Gábor s. k.

Ennek a következménye lesz, hogy a méncsikókat eladni akarók is részt fognak értékes loanyagjukkal a kiállításon venni, s azt úgy a közönségnek, mint a miniszteri meghatalmazottnak be fogják mutatni. Ugyancsak a földmívelésügyi miniszterium az ország állattenyésztőinek kongresszusát augusztus 30-ára Kolozsvárra tűzte ki, a mely intézkedés szintén érdeklődő ésszerítő közönséget fog a kiállításnak szerezni. E tenyészállatkiállítással kapcsolatban — ez alkalommal először — gazdasági gép-, eszköz és terménykiállítást is rendez az egylet a Lövölde földött és szabad helyiségeiben, a mely a bejelentők tekintélyes száma után ítélve, szintén nagy attrakciója lesz a kiállításnak. A magyar államvasutak úgy az állat-, mint a gépkállítás részére a legmesszebb menő, a szegedi országos mezőgazdasági kiállításával megegyező szállítási kedvezményeket engedélyezett.

Művészet

* Himfy dalai. A szünet után hálás közönség előtt szombaton, 18-án, nyitották meg a nyári színházat, *Bercsik Árpád* kedves vigjátékával, a *Himfy dalai*-val. A színészekben is, a közönségben is meglátszott, hogy örvendenek a viszontlátásnak. *Janovics* Jenőt új állapotában erős tapssal fogadta a publikum; de nem fukarkodott a többi jó ismerősökkel szemben sem s minden újabb szereplőt lelkesen megtapsolt. A jó hangulat a színpadon is, a nézőtérben is mindvégig megmaradt. Az előadásnak nagy előnyére volt a jó összejátek. Az egyes szereplők a régi jók voltak. *Dezséry* Gyula szerencsésen tudta összeegyeztetni maszkját, a mely a karrikatura felé hajlott, szerepének hazafias tirádaival. Kár, hogy ez a maszkja annyira hasonlít a Kurucz fufang-beli labancz-alakításához. Egyikről le kell mondania, mert az efféle zavarja a közönséget. Ugy tetszik, van benne elég invenczió arra, hogy a Kurucz fufang-ban is ujat és éppen ilyen jót mutasson. *Gazdy* Aranka, mint Szegedy Róza, nagyon tetszett a közönségnek. Igen kellemes jelenség volt a színpadon, érzelmesen szavalt, kellemes a hangja. De talán itt-ott igenis szavalt. Ugy gondolom, hogy a gárdistával való jelenetet változtatásabbá és természetesebbé tenné, ha az elejébe egy kis keserű gunyt is vegyitene, s úgy térne át a végén ideges sirásba. Egy bak-

fist kell ott játszania, a ki akkor lesz felnőve vagy minek is nevezik. Ez művészi feladatnak is tartalmasabb volna. Janovics Jenő a gyámoltalan Szalóky alakjában egy párszor hangos derűtséget keltett, de kizárólag csak olyankor, a mikor egy kissé mérsékelte magát. — Tompa Kálmán, Lacsko Aranka, Komlósi Emma szépen, verve-vel játszottak. Szengyörgyi Istvánt a nyáron sokszor láttuk estenden villával, léleglyel bandukolni haza a szőlőjéből, a hova ő nem hiába jár; mert ha szőlőt nem is terem a szőlője, de hoz haza az ember belőle fiatalerőt, aranyos jó kedvet s friss, mezei levegő tódul be véle a szinpadra is. A darabot egy kis ünnepi műsor előzte meg: Stephanides Károly lelkes magyar nyitánya; a Hymnus, a melyet a közönség állva hallgatott végig. Végül élőképben mutatták be a király szobrának megkoronázását. A jól sikerült estével a király 70-dik születése napját ünnepelte a színház.

— v. —

Gyászrovat.

Müller Vilmos, nyug. kir. ít.-táblai bíró, a III. oszt. vaskoronarend lovagja, aug. 17 én Nagy-Szebenben meghalt.

REGÉNY-CSARNOK.

Niels Lyhne.

— Regény. —

Irtta: J. P. Jacobsen.

Dánból fordította: Szász Zsombor.

(Folytatás.)

(57)

Elragadó is volt Gerda, oly sok volt benne abból a szelid, megható szépségből, mi csaknem könyeket csal az ember szemébe. Körön fejelett alakjának dus nőiességét mint egy artatlanná tette gyermekes teltsége. Kis, puha kezei is, melyek most vezítették el az átmeneti idő rózsaszínét, oly ártatlanok voltak, semmi sem volt rajtuk kora izgatott, remegő kíváncsiságából. Olyan erős kis nyaka volt, olyan nagy, kerek halántékai, alacsony, almodozó homlokai, melyen nagy gondolatok oly váratlanok s csak nem fájdalmasak, hogy összeránczolódnak a dus szemöldökök; s szemek! milyen méjek és sötét-kékek voltak, de oly mélyek, mint egy tó, melynek látszik teneke, — szelid szemhélyak között, melyeken megpihent a mosoly s úgy el voltak rejtve a pillák alatt, melyek hosszú csodálkozásban emelkedtek föl. Így nézett ki a kis Gerda, fehér, piros és szőke volt, rövid aranyászóke hajával, mely csinos kis kontyba volt kötve.

Gyakran beszélt egymással Niels és Gerda s Niels mindinkább el volt ragadtatva tőle; kezdetben nyugodtan, nyíltan, finoman, míg egyszer eljött az a változás körük a levegőbe, mit igen súlyos dolog érzékiségnek nevezni, de mégis az, mi hajtja a kezeket, a szájat, a szemet, hogy megragadja azt, mit a szív nem érez elég közel szívéhez. S így, egy másik napon, nem sokkal később Niels Gerda atyjához ment, mert Gerda még nagyon fiatal volt s mert ő oly bizonyos volt szerelme felől. Atyja beleegyezését adta s Gerda az övé lett.

Tavaszi táján egybekeltek.

* * *

Ugy tetszett Niels Lyhnenek, hogy a lét oly tisztává, oly egyszerűvé vált, az életet oly könnyű élni s a boldogság oly közel van s oly könnyen megnyerhető, mint a levegő, mit minden lélegzetre magába szív.

Szerette őt, megnyert fiatal feleségét, gondolatának és szívének minden finomságával, azzal a nagy, gyöngéd, mely gondossággal, mely egy férfinél, ki tudja, hogy lehet sülyedni a szerelem lejtőjén s hisz abban, hogy lehet emelkedni a szerelemben. Oly vigyázatos volt ezzel a fiatal lélekkel, mely névtelen hajlandósággal volt iránta, mely oly szerető bizalommal, oly biztos meggyőződéssel s mult hozzá, hogy nem tudott mást,

csak jót akarni neki. Mint a mesebeli bárány volt pásztorával, midőn kezéből evett s pohárból ivott. Nem tudta szívére venni, hogy elvegye Istenét, hogy elűzze az angyaloknak azt a fehér seregét, mely egész nap énekelve lebeg az égen s úgy estelével leszáll a földre s hű örködéssel megy nyughelyről nyughelyre, s az éj sötétjét védő, láthatatlan fényvel tölti el. Ugy nem akarta, hogy az ő nehéz, képektől megfosztott életnézete földadóják közéje s egének szelig kékje köré, hogy elhagyottnak, támasztalannak érezze magát. De ő másképp akarta, mindent meg akart osztani vele; ne legyen sem égen, sem földön egy hely, hol elválnak utjaik, s bármit mondott is Niels, hogy visszatartsa, mindent megfogadott, s ha nem is a moabite asszony szavaival, mégis mindig ugyanazt gondolat, melyek e szókban voltak — a te néped legyen az én népem, a te istened legyen az én istenem. S most aztán komolyan kezdte tanítani őt. Megmagyarázta, hogy minden isten csak ember k műve, s mint minden, a mi emberektől van, úgy ez sem állhat örökké, össze kell, hogy omoljék, az istenek egyik nemzetsége a másik után, mert az emberiség folyton fejlődik és változik s fölülmulja ideáljait. S az az isten, melybe a nemzedékek legnagyobbjai és legnemesebbjei nem ragták le leggazdagabb szellemi tartalmukat, az az isten, mely nem az emberektől nyert fényt, hanem saját magától akar ragyogni, az az isten, mely nem fejlődik, hanem megkövesedik a dogma történetében, az nem isten többé, hanem látvány, s ezért volt joga a zsidóságnak Bal és Astarte előtt, s ezért volt joga a kereszténységnek Jupiter és Odin előtt, mert egy bávány semmi sem ezen a világon. Istentől istenhez haladt előre az emberiség s ezért mondhatta Krisztus egyfelül a régi istenhez fordulva, hogy nem azért jött, hogy megsemmisítse a törvényt, hanem, hogy tökéletesítse a törvényt s másfelül egy önmagánál magasabb istenideálra mutathatott, azokkal a mithikus szavakkal, miket a bűnről mondott, melyek nem bocsáthatók meg, bűnök a szentlélek ellen.

(Folytatása következik.)

KÖZGAZDASÁG.

× **Komlótermelők értekezlete.** Darányi Ignác dr. földmívelésügyi m. kir. miniszter megbízásából Segesvárt a vármezőház disztermében, Somogyi István nagyküllővármegyei alispán, a vaskoronarend lovagja elnöklésével — igen fontos értekezletet tartottak e hónap 13-án a komlótermelők. Ugy a kereskedelmi, mint a földmívelésügyi miniszter képviseltette magát az értekezleten. Előbbi *Rambowszky* Emil miniszteri titkár, utóbbit pedig *Bartók* Géza állattenyésztési felügyelő képviselte.

A termelők igen tekintélyes számban vettek részt, közülük Bathlen Balint gróf, Kemény Béla báró, Somogyi Albert, Issekutz Győző dr., Rubinek Gyula orsz. G. E. titkár, Ábraham Lajos nagybirtokos, Walbaum polgármester stb. voltak jelen.

Rambowszky miniszteri titkár előadta a kereskedelmi miniszter által nyújtandó kedvezményeket, melyeket a földmívelésügyi miniszter átiratára hajlandó a miniszter engedélyezni. E szerint az erdélyrészi összes termelők a magyarországi sörgyáraknak szállítandó, úgy a kivitelre szánt komlószállítmányokra is öt mmázsától kedvezményes díjszábat engedélyez. S ezzel párhuzamban a külföldről szállítandó komló eddigi teteleit fenntartja. Az értekezlet rendkívül örömmel fogadta Hegedüs miniszternek emez üdvös elhatározását s midőn ezt feliratban óhajtja kifejezni, egyuttal kérni fogják, hogy az egyes ügynökök kapzsóságának ellensúlyozás céljából mondja ki a miniszter, hogy az erdélyrészi komlótermelés központja Segesvár.

S innen bármely hazai sörgyárnak és a kivitelre szánt, valamint a termelők által Segesvárra szállítandó komló már egy mázsánál is nevezett kedvezményben részesüljön. Az értekezlet ismételtlen kéri a kereskedelmi minisztert, hogy a segesvári komlóvásár érdekében államköltségen központi vásárcsarnokot létesítsen. A földmívelési minisztert pedig arra kéri, hogy a termelés fejlesztése érdekében díjakat és állami érmeke

tűzzön ki. Azon esetben pedig, ha magyarországi sörgyáraink a külföldön is általános elismerésben részesült hazai komlót használnak, ezért bizonyos kedvezményt vagy kormánysegélyt nyernének. Próbafőzetés útján bizonyítsa be a miniszter a magyar komló versenyképességét s hogy az a legkitűnőbb sör gyártására is kiválóan alkalmas, mert a hazai gyárosok tévhite miatt csak így lehet a külföldi terményeket kiszorítani és a gyárosok részére is olcsóbb anyagot biztosítani. Igen, mert számtalan azon esetek száma, hogy a magyar gyárosokon külföldi szálítók mulatnak, mert az olcsón innen kivitt komlót, mint külföldit, drágán megfizetetik velők. Igen nagy baj a magyar söriparra nézve az is, hogy idegen sörfőzők grasszálnak s azok befolyásolják a gyárosokat a hazai anyag beszerzésénél, sőt ha próbát tesznek a magyar komlóval, talán éppen rossz-akarattól sem főznek olyan sört, mint a milyent tényleg abból főzni lehetne. Ez okból is a sörfőző szaktanfolyamok föllállítását sürgetik. Külföldi tanulmányozás és a nyert tapasztalatoknak meghonosítására szaktérfelekből bizottságot választottak. Műkomlószáritót nem létesítenek, mivel az erdélyi részekben szeptember hóban már évtizedek óta a száritásra alkalmas időjárás van. A szabad levegő pedig erre a legcélszerűbbnek bizonyult. Ezután az eddigi külföldi ártudósításokat továbbra is kérték s végül a később közlendő időben Segesvárt megtartandó országos komlóvásárt tárgyalták. A jelen évben három napra teszik s a határidőről annak idején a termelőket a Nagy-Küküllő és más vidéki lapok útján értesítik.

× **Málnabor készítése.** A hol sok a málna, igen ajánlatos ezen gyümölcsből málnabort készíteni. A málnabor igen kellemes ízű és üdítő ital. Készítésmódja a következő: a málna egy megfelelő dézsában össze lesz törve és azután csak egygyümölcsajtón áttersztve. A kisajtolt levét ismét átszűrjük egy ruhán, hogy teljesen tiszta legyen. A léhez hozzáadunk 1½ liter vizet és 350 gramm cukrot. Ha azt akarjuk, hogy erősebb borunk legyen, akkor minden liter léhez 1½ liter vizet és 550 gramm cukrot keverünk. Asszúbor készítésénél az előbbi mennyiségű lé- és vízhez 700 gramm cukrot keverünk. A vizet legjobb úgy keverni a léhez, hogy a málnatörkölyt eresztjük föl a megfelelő vízmennyiséggel és ezt néhány óráig kevergetve, újból ruhán átszűrjük és összevegyítjük a tulajdonképpeni málnamusttal. Miután a málnamust nehezen indul erjedésnek, 16—18° R. meleg helyen tartjuk és csak forrás után tesszük a pinczébe, hol a következő január hóban már lefejtésre alkalmassá válik.

Szerkesztőségi telefon-szám 49.

Kiadóhivatal- és nyomdai telefon-szám 364.

NYÁRI SZÍNHÁZ.

Kolozsvár, szerdán, 1900. aug. 22-én,

új kiállítással másodsor:

Az ördögpirulái.

Látványos bohóság 3 felvonásban 15 képben, énekkel és tánczozal. Írták: F. Laloue, A. Bourgeois és Laurant. Fordította: Fái J. Béla. Zenéjét szerző: Offenbach. (Rendező: Dr. Janovics Jenő.)

SZEMÉLYEK.

Albert, ifjú francia festő	— — —	Tompa Kálmán.
Magloir, inasa	— — —	Leővey Leó.
Szottinez, Spanyol hidalgo	— — —	Krasznai Andor.
Szeringinosz, gyógyszerész	— — —	Dezséri Gyula.
Babylász, gyógyszerész segéd	— — —	Iványi A.
Bodriguez, az Alguazilok vezére	— — —	Miklósi Gyula.
Bernadillo, kórházi igazgató	— — —	Török K.
Izabella, Szeringinosz leánya	— — —	H. Novák Irén.
A bohóság istennője	— — —	Komlósi Emma.
Sára, boszorkány	— — —	Váradiné.
Fiatál boszorkány	— — —	Hegedüs Szerafin.
Orvos	— — —	Mányai Zs.

Kezdeté 7 órakor, vége 10 előtt.

Színházi játérend.

Csütörtök:	Az ördög pirulái.
Péntek:	Az ördög pirulái.
Szombat:	Szegény Jonathán.
Vasárnap:	Az ördög pirulái.

670—1900. sz. végreh.

543 1—1

Árverési hirdetmény.

Alóírt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a a tetseni cs. és kir. járásbíró 1899. évi C. III. 300. sz. végzése következtében dr. Menyháth Gáspár ügyvéd által képviselt Hartvig & Wogel javára Tauffer János ellen 412 kor. 74 fillér s jár. erejéig 1899. évi október hó 13-án foganatosított kielégítési végrehajtás útján felülfoglalt és 1836 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: butorok, üzleti állványok, italművek stb. nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a Kolozsvár városi kir. bírósága 1899. évi V. I. 1418/4. sz. végzése folytán 298 kor. hátralék tökéltetésére, s egyéb törvényes járulékaik erejéig Kolozsvárt, bástya-utca 2. és főter 14. szám a. leendő esküztetésére 1900. évi aug. hó 23-ik napjának d. e. 10 órája határidőül kitűzték és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénz fizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is el fognak adni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták s azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §. értelmében ezen javára is foganatosítottatni fog.

Kelt Kolozsvárt, 1900. évi augusztus hó 4. napján.

LIGETI JÓZSEF,
kir. bírósági végrehajtó.

965—1900. sz.

545 1—1

Árverési hirdetmény.

Alóírt kiküld. bír. végrehajtó ezennel közhírré teszi, hogy a Kolozsvár városi kir. járásbíró 1899. évi Sp. II. 444/4. sz. végzésével dr. Papp József ügyvéd által képviselt Izai Árpád felperes részére Kovács Albert és neje alperes ellen 185 kor. 86 fillér s jár. erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás folytán alperestől 1899. évi augusztus hó 30. napján felülfoglalt és 2731 koronára becsült ingóságokra a Kolozsvár városi kir. bírósága V. II. 1091/4. — 899. sz. végzésével az árverés elrendeltetvén, annak 185 kor. 86 fillér töké, ennek 1899. évi június hó 9 napjától járó 5% kamatai és eddig összesen 93 kor. 28 fillérben bíróság megállapított költségek erejéig Kolozsvárt, szenátor-utczában leendő foganatosításán határidőül 1900. évi augusztus hó 22. napján délelőtti 9 órája tűzték ki, a mikor a bíróság lefoglalt butorok, zongora, gránitkő s egyéb ingóságok a legtöbbet ígérőnek készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is el fognak adni.

Felhivatnak mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtó követeletét megelőző kielégítettséghez jogot tartanak, amennyiben részükre foglalás korábban eszközöltetett volna és ez a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tűnik, elsőbbségi bejelentéseiket az árverés megkezdéseig alóírt kiküldöttnek vagy írásban beadni, avagy pedig szóval bejelenteni el ne mulasszák, mert különben csak a vételár fölöslegére fognak utaltatni.

A törvényes határidő a hirdetménynek a bíróság tábláján kifüggesztését követő naptól számítatik.

Kelt Kolozsvárt, 1900. évi augusztus hó 4. napján.

PAP JENŐ,
kir. bírósági végrehajtó.

Sz. 1611—1900.

544 1—3

Árlejtési hirdetmény.

A marosvásárhely—király-németi állami közút 59—60. km. szakaszán Teke községben levő 53. sz. hid újból építése beton alépitményen, beton partfallal és vasszerkezettel a nagymélt. kereskedelemügyi m. kir. miniszter urnak f. év augusztus hó 10-én kelt 42842/II. számú rendelettel engedélyeztetvén, ezen hid **alépitményének, partfallának** építésére s a kapcsolatos **utmunkálatok** végrehajtásának biztosítására ezennel versenytárgyalás hirdettetik. Ezen érintett munkálatok költségeire összesen 21528 kor. 55 fill. összeg engedélyeztetett.

Versenyezni óhajtók felhivatnak, hogy kellően felszerelt ajánlatukat f. év **augusztus hó 31-énél d. e. 10 órájáig** az alóírt kir. államépítészeti hivatalhoz annival is inkább adják be, mivel későn érkezett ajánlatok figyelembe vételét nem fognak.

Az ajánlathoz az engedélyezett összeg 5%-nak megfelelő bántpénz vagy elfogadható értékpapírnak az adóhivatalhoz történt letételét igazoló adóhivatali nyugta csatolandó.

A munkálatokra vonatkozó műszaki művelet és vállalati feltételek a nevezett kir. államépítészeti hivatalnál — a rendes hivatalos órák alatt — megtekinthetők.

Kolozsvárt, 1900. augusztus hó 19-én.

A hivatal főnöke:
H O S S Z U,
kir. főmérnök.

Sz. 19896—1900.

tan.

541 1—1

Hirdetmény.

Kolozsvár sz. kir. város hivatalai részére 1900—1901. téli időszakra 295 kurta öl bükkfa beszerzése válván szükségessé, felhívjuk a vállalkozni szándékozókat, hogy szabályszerű írásbeli zárt ajánlataikat legkésőbb **1900. évi augusztus hó 27-én déli 12 óráig** a városi tanács iktató hivatalába adják be és ugyanaddig a minta-öleket is a városház udvarán állítsák fel.

Bántpénzül a kért árak 5%-a a városi házipénztárnál készpénzben vagy óvadékképes értékpapírokban előlegesen leteendő és a házipénztár által erről kiállítandó elismervény az írásbeli zárt ajánlathoz csatolandó.

Az árlejtési és szerződési feltételek a városi levéltárban — a hivatalos órák alatt — megtekinthetők.

Kolozsvár sz. kir. város Tanácsának 1900. augusztus 14-én tartott üléséből.

Dr. NAGY MÓR,
h. polgármester.

706—1900.

539 2—3

m. sz.-hoz.

Hirdetmény.

A gyár-utca végén levő s a malom-árkon átvezető közúti hid újra építésének biztosítására Kolozsvár sz. kir. város mérnöki hivatalában e **hó 25-én d. e. 10 órakor** zárt írásbeli versenytárgyalás fog tartatni.

A hid kő-ellenfalakkal, vastartókkal és tölgyfapallókkal fog építtetni; az előirányzott költség 4253 korona 36 fillér.

Az egy koronás bélyeggel ellátott, borítékba zárt és 230 korona bántpénzt tartalmazó ajánlatok **augusztus hó 25-én d. e. 10 óráig** a városi mérnöki hivatalhoz adandók be; ugyanott a terv, költségvetés és feltételek — a hivatalos órák alatt — megtekinthetők.

Vállalkozó az ajánlatában tartozik megemlíteni, hogy a feltételeket ismeri és azokat elfogadja.

Kolozsvárt, 1900. augusztus hó 17-én.

Kolozsvár sz. kir. város mérnöki hivatala.

Beszterce sz. kir. város Tanácsa.

Hirdetmény.

Ezennel közhírré tétetik, hogy Beszterce szab. kir. város tulajdonát képező, a „Rubenthal” nevű tölgy-erdőben 839 holdnyi kiterjedésű 1900. évi vágás területén, átlag vége **180 éves lábbon álló tölgy-törzsnek** nyilvános árverésen leendő eladása jelen év **szeptember hó 14-én** délután 3 órakor tartatik meg a városi erdészeti és gazdasági hivatal irodájában.

Ez azon megjegyzéssel hozatik köztudomásra, hogy minden árverező köteles bántpénzül a kikiáltási árak 10%-át letenni, melyet a többet ígérő köteles az árverés megtartása után azonnal 20%-ra kiegészíteni és hogy az árverési feltételek, valamint a faanyag felvétele s a becsárra vonatkozó árverési iratok az árverés határnapjáig a városi erdészeti és gazdasági hivatalban — a hivatalos órák alatt — megtekinthetők.

Beszterce, 1900. évi augusztus hó 10.

PELLION MÁRTON,
polgármester.

536 3—4

KERESTETIK.

Egy előkelő biztosító társaság érettségi bizonyítvánnyal rendelkező fiatal embert

gyakornoknak alkalmaz.

A német nyelv tudása feltétlenül megkívántatik.

Ugyanitt **kifogástalan uri emberek** fix fizetés mellett

537 3—3

üzletszerzőknek

alkalmaztatnak.

Bővebb felvilágosítás a kiadóhivatalnál kapható.

Nyomatott a Magyar Polgár könyvnyomdájában Kolozsvárt.

LEO magyar Sport Circusa

Kolozsvárt a Trecsin-téren.

Ma, kedden auguszt. 21-én este 8 órakor

NAGY JÓTEKONYCZÉLU

DISZELŐADÁS

a helybeli siket-néma intézet javára a tek. Tanács felügyelete mellett.

Holnap szerdán

első nagy díj- és verseny-birkózás

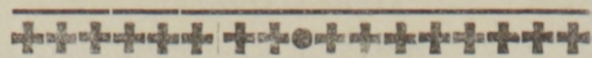
Mayer Sándor Magyarország champion birkózója és Horváth János kolozsvári főviris és a legerősebb emberek egyike között. — 200 korona díj.

Ezenkívül fellépte az összes személynzet legkitűnőbb mutatványjaiban.

Számos látogatásért esd:

490 16—

LEO, igazgató.

Kolozsvártól kocsin egy óra járásnyira s vasúti megállóhely közelében fekvő

FALUSI LAKÁS

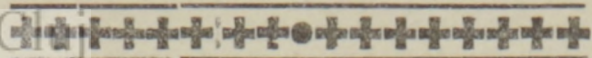
terjedelmes gyümölcsös- és veteményes-kerttel

október hótól kezdve

bérbe kiadó.

Értekezhetni Kolozsvárt, Bel-Torda-utca 1. sz. alatt a házmesternél.

535 2—3

1 pohár sör 8 kr.

Hol étkezzünk?

HANZÁK ALBERT

étterem és kávéház tulajdonos

Kolozsvárt, Deák Ferencz-utca 36. sz. (volt belközép-u.)

A n. é. közönség becses pártfogásába ajánlja

olcsó és házias konyháját.

Abonánsok ebéd és vacsorára **16 frttól** feljebb elfogadtatnak.

542 1—4

Valódi tiszta italok.

1 pohár sör 8 kr.

VILÁGPANORÁMA

KOLOZSVÁRT,

Szentegyház-utca 1^a. (róm. kath. bérház.)

Ezen a héten, 1900. augusztus 119-től aug. 25-ig látható az 1900. évi párisi

világkiállítás.

Belépti díj: személyenként **40 fillér**. Katonák és tanulóknak **20 fillér**.

Nyitva van mindennap reggeli 9 órától $\frac{1}{2}$ 1-ig és délután $\frac{1}{2}$ 2 órától este 10-ig.

440 15—4